948365

PRODUKT
CZYLI
OBJAŚNIENIE SPRAWY

Jchmość Xięży Kartuzow Berezkich.
z JW. JP. Alexandrem Brzostowskim Starostą Zdzitowskim —

Trzy w sobie pryncypalne zawiera obiekta:

Pierwszy: Że Oftrow, Zaiamie, Sokołow, był dziedzicznym Folwarkiem żyiących w swoim czasie Hamszeiow, zaftawiony z czasem Wasilowi Tyszkiewiczowi Woiewodzie Podlaſkiemu, poźniey przedany na Dziedzictwo Leonowi Sapiezie.

Drugi: Że przez Sapiehę Dokumentem Funduszowym in forma juris ſporządzonym, jeſt nadany ex pio zelo XX. Kartuzom na wieczne czasy.

Trzeci: Że Extensya tego Folwarku pewnemi Uroczyſkami odznaczona, należąc się do Klasztoru Berezkiego vigore Funduſzu, jeſt na Skupie, i chociaż przez pół trzecia już bliſko wieku pod Prawem Zaftawnym exyſtuie, niknąć atoli, i być nieczyią (prócz XXży Kartuzow) niemoże własnością.

Widzieć to wszyſtko przez szczegułý:

Mikołay Hamszey czyli Hamszeiewicz Dziedzic Dobr Berezy z Attynencyami, do których i Oſtrow, Zaiamie, Sokołow należał granicząc przez pozycyą Dobr tych, z Dobrami J. K. Mci Zdzitowſkiemi, gdy w niejakim czasie począł doświadczać krzywdy od Janowey Mikołaiewiczowey Marſzałkowey J. K. Mci Poſsesorki Dobr Zdzitowa Dyplomatyczney, mianowicie Intruzyi do Sokołowa, przymuszonym zoſtał udać się do Krola z Prożbą: aby ten Monarcha Liſtem swym Upominalnym zabronił Marszałkowey wyzuwać go z odwieczney Sokołowa Poſsesyi.

Zygmont Krol Polſki przychylił się Łaſkawie do ſłuszney Prożby Mikołaia Hamszeia, i Liſtem upominalnym Tyszkiewiczowey Intruzyą odwracaiąc od Oſtrowia Sokołowa jako dziedziczney odwieczney Hamszeiowſkiey własności; Prawem jey czynić tylko z Hamſzeiem, jeśliby jaką miała do niego pretensyą, zalecił.

1527. dnia 27. 7bra Liſt Upominalny od Zygmonta Krola Polſkiego do Marszałkowey na Prożbę Mikołaja Hamſzeiewicza.

Liſtem tym cofnął Krol przemoc Marszałkowey od Hamszejewicza, Dziedzictwo Sokołowa mu zatwierdził, i spokoynie jego zabespieczył, tak: że ciągła przez lat kilkadziesiąt Poſsesya w pomienionym Oſtrowie, przez nikogo irrytowaną niebyła.

Naſtępcy Mikołaja Hamſzeja odziedziczyli Dobra Berezę cum attinentiis przez spadek weſpoł z innemi Dobrami, które poźniey przyſzły pod rozdział między Pawła i Jana Mikołaiewiczow Ham-

A

Hamſzejow—Między czym Paweł Hamszey z Bratem swym Janem Dworzec pomieniony Zaiamie z Przerobkami na Uroczyſzczu Sokołowie, z Lasami, Borami & id genus Wasilowi Tyszkiewiczowi Woiewodzie Podlaſkiemu za ſummę 50. kop Groſzy liczby Litewſkiey zaſtawił, i granicę tego Folwarku z przynależnościami dokładnie w Prawie Zaſtawnym opisawſzy, Exempcyą onego Bratu ſwoiemu Janowi Hamſzeiowi zawarował, i zrzekł się mu ſchedy ſwoiey, — w Dowod czego

1561. Miesiąca Januar: 30. dnia od Pawła Hamszeja Janowi Hamſzejowi po Ruſku napisany, z kopią Polſką — O takowey Zaſtawie poświadczaiący, czterma Pieczęciami Pieczętarzy Authoryzowany Liſt ſkłada się.

Zaſtawna ta Poſseſsya była w ciągłym dzierżeniu Tyszkiewiczowſkim, aż do Ru 1590. a temuż Jan Pawłowicz Hamſzey weſpoł z Maryanem Łoknickim zoſtawszy Sukceſsorami po Janie i Pawle Mikołaiewiczach Hamszeiach wszyſtkich Dobr — Pozwali przed Sąd Ziemſki Brzeſki Wasilową Tyszkiewiczowę Woiewodzinę Smoleńſką o Exempcyą Folwarku Sokołowa, akorduiąc dla niey powrot ſummy 50. kop Groſzy Litt: — Swiadczy o tym

1590. Mśca Xbra 22. dnia od Hamszeja i Łoknickiego po Woiewodzinę Tyszkiewiczowę wyniesiony Pozew.

Za tym Pozwem niedokończony zoſtał proceder z Woiewodziną Smoleńſką Tyszkiewiczową, a w tym czasie Alexandra Wasilowna Tyszkiewiczowna doſtała się w zamęście Mikołajowi Jurgiewiczowi Jazłowickiemu Staroście Sniatyńſkiemu, przy ktorey Dobra Zdzitow w dzierżawę i Folwark Zaſtawny Sokołow w Poſseſsyą przyszedł.

Za zmianą więc Poſseſsora, nowy przez Hamſzeia i Łoknickiego rozpoczęty o Exempcyą Proceder — do ktorego krok zwyczayny ieſt uczyniony przez wyniesiony do Ziemſtwa Brzeſkiego Pozew — Ktory

1593. Roku Mśca Maia 1. dnia podany ſkłada się.

Za Pozwem tym przypadła ſprawa w Ziemſtwie Brzeſkim, gdzie Staroſta Sniatyńſki Jazłowicki miał się nieſtannie — Ku czemu

1593. Mśca Junii 7. dnia Dekret nieſtanny ſkłada się.

Upłynęło lat dwadzieścia kilka, i w tym przeciągu Lew Sapieha Kanclerz W. X. Litt: zoſtał znaczney części Dobr Berezy Dziedzicem, gdy tym czasem Franciszek Umiaſtowſki z Zoną ſwoią Maryną Łoknicką pewną w tych Dobrach Poſsydował ſchedę, a Jan Mieleſzko Kaſztelan Smoleńſki był Dzierżawcą Dobr Krolewſkich Zdzitowa.

Oni tedy maiąc pokrzywdzenie w granicach od Mieleszki, udali się z Prożbą do Krola o wyznaczenie Kommiſsyi, na ktorą uzyſkane w Roku

1620. Mśca Auguſta 7. dnia jeden, a tegoż Roku Auguſta 17. dnia drugi ſkładaią się przez Zygmunta Krola Polſkiego wydane Reſkrypta, i za nimi

1620. Mśca 7bra 3. dnia przez Kommiſsarzy Oryginalne ſtronom wydane z autentyczną Wozniowſką Relacyą Obwieszczenie.

w Terminie z Obwieszczenia wypadaiącym, Kommiſsarze ziechali, lecz z kontrowersyi ſtron poinformowawſzy się, że Sapieha i Umiaſtowſki barziey zaſtawną niż dyfferencyiną wprowadzaią na Sądzie Ziazdowym ſprawę, — Sąd tedy, nietrafiaiąc do przy-

przyzwoitego środka dania ſtronom ſprawiedliwości, i prze-
toż ani nawet ułatwiaiąc kweſtyi względem przywłaſzczenia
gruntow do dzierżawy Zdzitowſkiey, czyli bliżey; niechcąc
zatrudniać długim działem około ograniczenia Oſtrowia Soko-
łowa, poświadczył tylko, że Oſtrow Sokołow Wasilowi Tyſzkie-
wiczowi w zaſtawney exyſtuie ad præſens Poſseſsyi Dzier-
żawcy Zdzitowſkiego, ſprawę tę do Ziemſtwa Słonimſkiego o-
deſłał — Swiadkiem tego
1620. 8bra 10. dnia Dekret Kommiſsarſki w Sokołowie ferowany.
Wyiaśniona przez Dekret ten Zaſtawa, ożywiła byt swòy, i na
tey w końcu ſtanęła pewności, że do póty trudna jey była Exem-
pcya, do pòki nie jeden, lecz kilku było jey Dziedzicow.
Czas ułatwił tę trudność, bo Dobra Bereza z przynależnościami i
z Folwarkiem Sokołowem przyszły do Dziedzictwa Kazimierza
Leona Sapiehi, ktòremu Franciſzek Umiaſtowſki Czeſznik
Brzeſki przy wydaniu Prawa wieczyſto-przedażnego, ſporzą-
dził Inwentarz Dòbr wyprzedanych, a pomieniaiąc w nim gra-
nicę wybytych przez siebie Nomenklatur Folwarku Sokołowa,
jako zaſtawnego, Prawem dochodzić Podkanclerzemu Sapiezie
dozwolił — Czytać te wyrazy w Inwentarzu Umiaſtowſkiego,
ktòry
1649. Mśca Aprila 16. dnia ſporządzony, 1676. dnia 20. Julii z
Kancellaryi Grodzkiey Słonimſkiey wydany, a 1681. Rū Mśca
Julii 12. dnia w Trybunale Głownym Litt: aktykowany.
Inwentarz ten daiąc świadectwo o zaſtawie Sokołowa, i oraz wlewa-
iąc Prawo wolney onego Exempcyi, wyświeca razem granicę
od rzeczki Zyzgułanki, aż do Koładzieżyka Chryſkiego, do
ktòrego z drugiey ſtrony dąży granica Folwarku Sokołowa Za-
jamia od Uroczyſka Mutwiszcz przez widzialne znaki aż do
Roſputia czyli do Roztaynych Dròg ku Kołodzieżykowi Chry-
ſkiemu na Gościniec z Berezy do Bieławicz idący — Y tu już
zupełnie zamyka się Granica Folwarku Sokołowa Zaiamia.

Stawszy się Dziedzicem Dòbr całych Berezy Sapieha, nadał wszyſt-
kie te Dobra Funduſzem dla XXży Kartuzow, a opisuiąc In-
wentarzem granicę całey cyrkumferencyi, i inkorporuiąc do
Dòbr Funduſzowych Sokołow, Prawem go dochodzić Kartuzom
dozwolił — Czytać ad casum na karcie oſtatniey w wierſzach
podkryślonych.
1649. Mśca 8bra 1. dnia ſporządzony, 1676. Julii 22. dnia z Ksiąg
Grodzkich Słonimſkich wyięty, 1681. Mśca Julii 12. dnia
w Aktach Trybunału Głgo Litt: oblatowany Inwentarz Dòbr
Berezy cum attinentiis in extracto.
Po Funduſzu tym weszli Kartuzi w Poſseſsyą Berezy, i Rozpo-
ſtrzeniaiąc Ekonomikę, rozpoczeli budować karczmy w Dzia-
dach teraz exyſtuiącey, W. JP. Teodor Pòdkamer Brygardyer W.
X. L. Arędowny natenczas Dobr Zdzitowa Poſseſor, budować zabro-
nił, o co XX. Kartuzi tak iego, iako też JW Sapiehę Staro-
ſtę Bobruyſkiego Jurysdatora w Grodzie Słonimſkim obma-
nifeſtowawszy o protekcyią do Kròla Polſkiego Auguſta wtò-
rego udali się, ſkładaią się w tym mieyſcu.
1724. Apryla 12 dnia Manifeſt Kartuzow na Podkamera, i tegoż
Roku 8bra 31 dnia ieden, a 9bra 3. dnia drugi w tymże Ru
w Kancelaryi Grodzkiey Słonimſkiey oblatowane liſty upo-

minalne Królewſkie do Pódkamera wydane, po których Kartuzi zbudowali karczmę bezprzeſzkodnie.

Po napomnieniu Królewſkim Podkamer intruzyi zaprzeſtał, a Possessorowie Dobr Królewſkich Zdzitowa, nieczynili iey przez czas nieiaki. Kartuzi zaś nie exymowali Sokołowa niemaiąc ieszcze w tamtym czasie zebranego na Exempcyą Kapitału, i gdy wporze pozniefzey odezwali się o Exempcyą Sokołowa do Sapiehi Staroſty Zdzitowſkiego, ktory przy dzierżawie Zdzitowſkiey miał razem w possessyi ſwey i Sokołow; On w ten czas pierwſzy pozwał Kartuzow przed ſąd zadworny Assessorſki W Xtwa Litt: w celu zyſkania Kommissyi uzurpuiąc ſobie tytuł Statoſtwa Sokołowſkiego, i dana ieſt Kommissya za zgodzeniem się oboiey ſtrony. O wyznaczeniu którey daie ślad.

1748 Xbra 9. dnia Dekret Assessorſki

Dekretowi temu ſkutek nienaſtompił, Komissya niewyprowadzona i poszło zatym, że Kartuzi exportowali Mandat do Assessoryi po Sapiehę Staroſtę Zdzitowſkiego o wyznaczenie Kommissyi powtóre, ktory

1753. Auguſta 25 dnia podany, et Eorundem 27 przed Aktami Grodz: Słonimſkiemi zeznany ſkłada się

Po tych Cytacyach pozwani nawzaiem Kartuzi przez Staroſtę Zdzitowſkiego, przyszli do Sądow Zadwornych, i z Aktoratu Sapiehi wyznaczona zoſtała Kommissya in ſatisfactionem wyż wſpomnionemu Dekretowi pierwſzemu, który.

1753. 8bra 8 dnia zapadły, ieſt świadkiem ciągłego o granicy proceduru.

w Krótkim czasie Staroſtwo Zdzitowſkie Piotr Sapieha Cedował Synowi swemu Janowi Sapiezie, łącząc do niego i Folwark Ziemſki Sokołow, a ten odſtąpił z tymże Sokołowem Brzoſtowſkim Staroſtom Daugowſkim, i przeiſtaczaiąc tytuł Staroſtwa Zdzitowſkiego na Sokołowſkie — Jeżeli w takim nadużytym wyrazie i Przywiley exportował niewiadomo? Lecz jednak, że Brzoſtowſki obeymuiąc Staroſtwo Zdzitowſkie już głośniey od Poprzedników swoich zwać się począł Staroſtą Sokołowſkim, i Zaſtawny ten Folwark insimul z Staroſtwem Zdzitowſkim do Poſsesſyi swey obiął — Owoż XXża Kartuzi Berezcy przypatruiąc się już bliżey przygotowanemu na zatarcie swey własności zamiarowi, nieomieſzkali krok Prawny dla śladu przynaymniey swoiey troſkliwości uczynić; Jakoż z takich pobudek tak na JWWch Sapiehow, jako i na Brzoſtowſkiego.

1756. Roku Miesiąca Junii 19. dnia w Aktach Ziemſkich Słonimſkich zapisali Manifeſt, i tegoż Roku Auguſta 26 dnia Pozew po Sapiehow przed Sąd Zadworny Litewſki exportowali, a gdy dla rozmaitych przeszkod do prozekwowania ſprawy nieprzyszło za tym Pozwem, więc w późnieyszym czasie pozwawſzy Kartuzi Brzoſtowſkiego przed Sąd Zadworny, zyſkali w onym

1766.

1766. Februari 11. dnia Dekret daiący Remiſsę per generalem w całey ſprawie na przyſzłe Sądy Zadworne Aſsesſorſkie.

Do rozprawy tandem w naſtępney Kadencyi nieprzyſzło, aż znowu zmienia się Staroſta, odſtępuie Adam Brzoſtowſki Synowi ſwoiemu Alexandrowi Brzoſtowſkiemu dziś proceduiącemu, zieżdża tandem Dworzanin Skarbowy Mikołay Machwic do podania Staroſtwa w Ru 1778. Tu Kartuzi zwyczayney niechibiaią oſtrożności, podaią Notę Dworzaninowi informuiąc go, że Folwark Sokołow jeſt Folwarkiem Ziemſkim, wſpieraią tę ſwoią do niego odezwę na Liscie Pawła i Jana Mikołaiewiczow Hamſzeiow, ogłaſzaią granicę tego Folwarku, wyimuiąc okryślenie oney z tegoż Munimentu, lecz iaki na nią jeſt położony warunek, lub excepcya Sokołowa w Inwentarzu Dworzańſkim, trudnoż o tym przynieść Sądowi informacyą, kiedy JW. Staroſta Brzoſtowſki Inwentarza Podawczego przy początku Dyplomatyczney ſwey Staroſtwa Zdzitowſkiego Poſsesſyi ſporządzonego komportacyą nieſkłada.

w Dowodzie atoli tamtoczasowey Kartuzkiey Pilności ſkłada się teraz kopia Noty:

1778. Diebus Mai napisana, ktorey Oryginał Dworzanina pozoſtał, i przy Inwentarzu przyszedł do Archivum JW. Brzoſtowſkiego Staroſty Zdzitowſkiego.

Lat trzy ledwie uſzło, aż XXża Kartuzi nowego poczęli doświadczać w Granicach Funduſzowych od Staroſtwa Zdzitowſkiego uſzczuplenia, i nowych wiolencyi, bo oto w śrzod Funduſzowey ich Poſsesſyi pod Karczmą Dziadowiką JP. Pachniewſki Poſsesſor Arędowny Sokołowſki płot zagrodzony przez Kartuzow, odiąć kazał, mieniąc go być poſtawionym na gruncie Zdzitowſkim, i Kartuzi wizyą Woźniowſką gwałtowność tę

1781. Junii 1. dnia obnieśli, ktorą w Extrakcie czytać:

Dopoty ciągły Proceder o popſucie Granic — Już o przywłaszczenie Sokołowa do Staroſtwa Zdzitowſkiego ieſt dowodem, że Kartuzi o Sokołow niemilczeli nigdy, i kiedy przez Dokumenta Aktorſtwa swego w Sokołowie dowodzą przez Dukta, więc extensyi tego Folwarku i ubikacyi znakow Granicznych za Inſtrukcyą Dokumentow zgadzaiąc je z naturalną ziemi pożycyą wyprobuią.

O to maią wyniesiony Pozew, i o to uſtanowiony Proceder

Product JXX Kartuzów z JW Brzostowskim —

~~N.o 1/4~~ N 29.

~~z Fass: 80. aa.~~
~~N.o 11~~

948365